

Wielkość produkcji rolnej w Polsce na tle innych krajów UE

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Grafika interaktywna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wielkość produkcji rolnej w Polsce na tle innych krajów UE

Źródło: dostępny w internecie: pxhere.com, domena publiczna.

Przyczyną zmian jakości środowiska jest głównie działalność przemysłowa człowieka, rolnictwo oraz rozwój transportu. Każdy z tych czynników ze względu na swoją specyfikę wywołuje określone zmiany w jakości środowiska przyrodniczego, tj. powietrza, gleb, wód powierzchniowych i podziemnych oraz krajobrazu. Czynniki te wpływają bezpośrednio na jakość produkcji rolnej. W tym e-materiale zapoznasz się z zagadnieniem wielkości produkcji rolnej w Polsce na tle Unii Europejskiej.

Twoje cele

- Wymienisz rośliny mające największe znaczenie w strukturze zasiewów w Polsce.
- Omówisz klasyfikację roślin uprawnych w Polsce.
- Scharakteryzujesz strukturę oraz określisz przestrzenne rozmieszczenie zasiewów wybranych roślin w Polsce.
- Ocenisz związek między warunkami przyrodniczymi a rozmieszczeniem wybranych upraw w Polsce.
- Omówisz wady i zalety polskiego rolnictwa na tle krajów Unii Europejskiej.

Przeczytaj

W gospodarce możemy wyróżnić trzy główne sektory – rolniczy, przemysłowy oraz usługowy. Do pierwszego z nich należy rolnictwo, czyli dział gospodarki obejmujący uprawę i hodowlę roślin oraz chów i hodowlę zwierząt, a także wstępną obróbkę uzyskiwanych płodów rolnych.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej jesteśmy w stanie porównać rolnictwo naszego kraju z rolnictwem innych państw członkowskich i na tej podstawie wskazać zalety i wady polskiego rolnictwa.

Zalety polskiego rolnictwa na tle innych krajów UE

- Polska jest w czołówce krajów UE pod względem wielkości powierzchni użytków rolnych. Wyprzedzają ją tylko Francja, Hiszpania i Niemcy.

Wielkość powierzchni użytków rolnych w 2020 roku (w tys. ha).

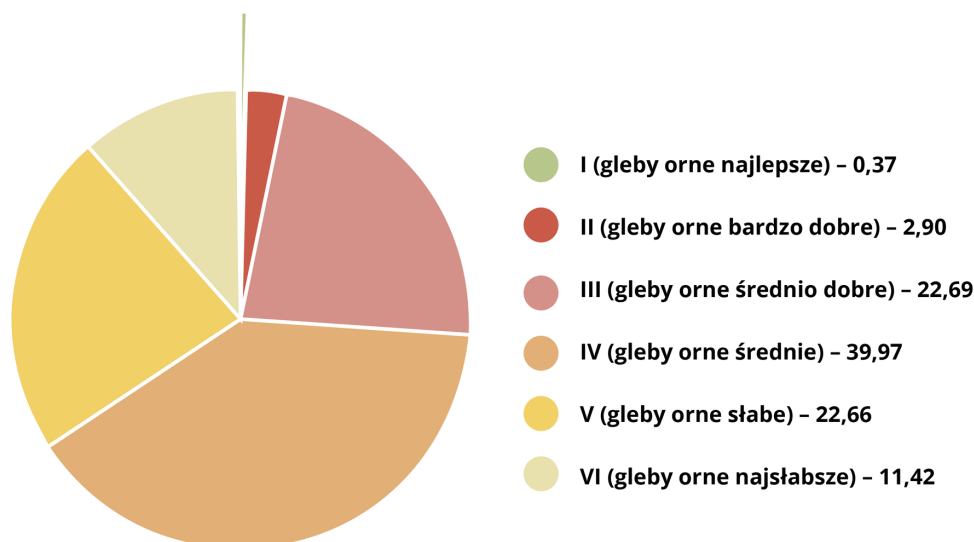
Kraj członkowski	Pow. użytków rolnych
Francja	18 096,0
Hiszpania	27 954,0
Niemcy	11 419,0
Polska	9 483,0

Źródło danych: Eurostat, [Agriculture, Forestry and Fishery Statistics](#), Publications Office of the European Union., EU 2020.

- Porównując z innymi krajami UE, duża część obszarów w Polsce nie jest jeszcze zdegradowana przez przemysł. Dzięki temu polscy rolnicy mają możliwość produkowania zdrowej żywności.
- Wysoki odsetek (około 77%) powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne, to zaś pozwala na łatwe dostosowanie się do aktualnych potrzeb rynku.
- W porównaniu z większością krajów UE ziemia rolna w Polsce jest tania. Niestety jest też druga strona tego medalu - ziemia ta dość często jest słabej jakości.
- Duża część polskich rolników to ludzie młodzi, około 1/3 właścicieli gospodarstw rolnych nie przekroczyła 40. roku życia. Ludzie młodzi z reguły są bardziej elastyczni i lepiej przystosowują się do zmian na rynku.

Wady polskiego rolnictwa na tle innych krajów UE

- Ziemia rolna w Polsce nie jest najlepszej jakości. Jak wskazuje poniższy wykres, około 35% powierzchni stanowią gleby V i VI klasy.

Struktura bonitacyjna gleb w Polsce w 2018 roku

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

- W Polsce dominują gospodarstwa małe. Jest ich prawie najwięcej w całej Unii Europejskiej (2. miejsce po Rumunii), ale zajmują średnio niewielką powierzchnię i przez to ciężko im konkurować z większymi gospodarstwami innych krajów UE.
- Wykształcenie ludzi mieszkających na wsi w naszym kraju jest na niskim poziomie.
- Tylko 15% gospodarstw rolnych w Polsce produkuje na rynek. Reszta zaspokaja jedynie własne potrzeby. W krajach UE procent ten jest dużo wyższy.
- Polska ma najwyższy współczynnik AWU, związany z nakładami pracy w rolnictwie. Co za tym idzie, produktywność pracy gospodarstw rolnych w Polsce jest znacznie poniżej średniej wszystkich krajów członkowskich.
- W naszym kraju słabo rozwinięta jest infrastruktura wodociągowa, kanalizacyjna oraz drogowa wsi.

Wielkość nakładu pracy w gospodarstwie rolnym w 2019 roku (w tys. AWU)

Kraj członkowski	Nakład pracy w gosp. rol.
Polska	1 918,6
Rumunia	1 552,6
Hiszpania	813,6
Francja	724,7
Niemcy	522,7

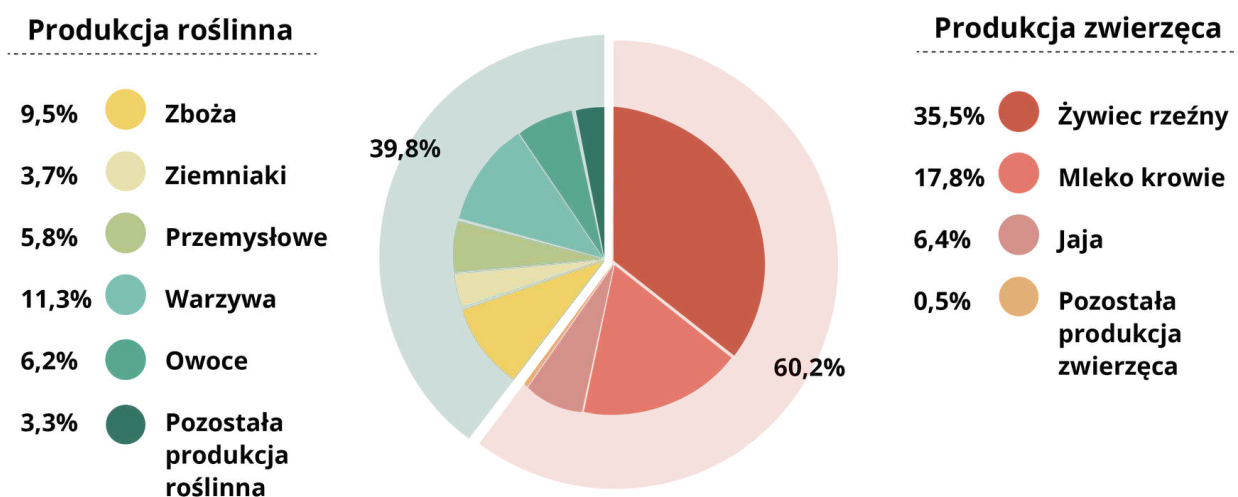
Źródło danych: Eurostat.

Produkcja rolna w Polsce

Polskie rolnictwo boryka się z wieloma problemami, ale występują działy produkcji rolnej, w których nasz kraj jest w stanie konkurować na rynku europejskim.

W 2019 roku wielkość globalnej produkcji rolniczej w Polsce wyniosła 119,7 mld zł. Złożyły się na nią prawie po równo: produkcja globalna roślinna (56,8 mld zł) i produkcja globalna zwierzęca (62,9 mld zł).

Trochę inne proporcje przedstawia natomiast struktura towarowa (czyli suma sprzedanych towarów do skupu i na targowiskach) produkcji rolniczej w Polsce w 2019 roku. Tutaj 60,2% całej produkcji to produkcja zwierzęca, a 39,8% to produkcja roślinna. W produkcji roślinnej głównym towarem produkowanym przez polskich rolników były: zboża, ziemniaki, rośliny przemysłowe, warzywa i owoce. W produkcji zwierzęcej główne towary to: żywiec rzeźny, mleko krowie i jajka.

Struktura towarowej produkcji rolniczej w Polsce w 2019 roku

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o. na podstawie danych enterpoland.com, licencja: CC BY-SA 3.0.

W produkcji zwierzęcej w 2019 roku dominował żywiec rzeźny. Dużą część produkcji stanowiły również produkcja mleka krowiego oraz jaj.

W produkcji roślinnej największe wartości osiągała produkcja: zbóż (głównie pszenica, pszenżyto, jęczmień i żyto), warzyw (ziemniaki, buraki cukrowe), produktów przemysłowych (pasze) i owoców (duży udział jabłek).

Elementy produkcji rolnej, w których Polska znajduje się w czołówce UE

- Jaja kurze – Polska znajduje się w czołówce UE, jeżeli chodzi o produkcję jaj kurzych na [eksport](#). W 2019 roku polska produkcja jaj wyniosła 12,056 mld sztuk. Więcej produkowała tylko Hiszpania.
- Drób – w 2019 roku produkcja drobiu w Polsce wyniosła 18,3121 mln szt. Polska pod tym względem jest liderem w Unii Europejskiej, produkując 15% całkowitej ilości drobiu. Za

nią plasują się: Francja (13%), Niemcy (11%), Hiszpania (11%) oraz Włochy (9%).

- Jabłka – w 2019 roku w naszym kraju zebrano 4 mln ton jabłek. Jesteśmy pod tym względem zdecydowanym liderem Unii Europejskiej, produkując 28,9% ogółu jabłek. Włochy produkują 17,4%, a Francja 12,54%.
- Skóry ze zwierząt futerkowych – Polska jest drugim w Unii Europejskiej producentem skór naturalnych ze zwierząt futerkowych. Pierwsze miejsce zajmuje Dania. W 2019 roku w naszym kraju wyprodukowane skóry futerkowe osiągnęły wartości produkcji sprzedanej o wartości 2 574 264,8 tys. złotych.
- Pieczarki – nasz kraj jest zdecydowanym liderem rynku światowego i rynku UE w produkcji pieczarek. W 2019 roku z Polski na rynek trafiło 335 tys. ton tych grzybów.

Słownik

bonitacja gleby

cena jakości użytkowej i klasyfikacja przydatności gleby w celach rolniczych, która uwzględnia żyzność gleby, stosunki wodne, stopień kultury gleby oraz jej zdolność produkcyjną w określonych warunkach siedliskowych

eksport

transport i sprzedaż za granicę towarów, usług i innych dóbr materialnych wytworzonych w kraju

współczynnik AWU (ang. Annual Work Unit)

umowna jednostka nakładów pracy w rolnictwie, oznaczająca ekwiwalent pełnego etatu; jest obliczana przez podzielenie liczby godzin przepracowanych w ciągu roku przez roczną liczbę godzin odpowiadającą pełnemu etatowi

Źródło: stat.gov.pl

żywiec rzeźny

gatunki zwierząt gospodarskich przeznaczone na rzeź

Grafika interaktywna

Polecenie 1

Na podstawie grafiki interaktywnej scharakteryzuj wielkość produkcji rolnej w poszczególnych krajach Europy.

Charakterystyka produkcji rolnej w wybranych krajach UE

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij pojęcie konkurencyjności na rynku. Jakie działania można zastosować w polskim rolnictwie, aby zwiększyć konkurencyjność naszych produktów na rynku UE? Podaj trzy przykłady.

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autora: Kamil Kaliński

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Wielkość produkcji rolnej w Polsce na tle innych krajów UE

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum, zakres podstawowy, klasa III

Podstawa programowa

XV. Społeczeństwo i gospodarka Polski: rozmieszczenie ludności i struktura demograficzna, saldo migracji, struktura zatrudnienia i bezrobocie, urbanizacja i sieć osadnicza, warunki rozwoju rolnictwa, restrukturyzacja przemysłu, sieć transportowa, atrakcyjność turystyczna.

Uczeń:

7) wskazuje obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa oraz analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian strukturalnych w rolnictwie Polski.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- wymienia rośliny mające największe znaczenie w strukturze zasiewów w Polsce,
- klasyfikuje rośliny uprawne w Polsce,
- charakteryzuje strukturę oraz określa przestrzenne rozmieszczenie zasiewów wybranych roślin w Polsce,
- ocenia związek między warunkami przyrodniczymi a rozmieszczeniem wybranych upraw w Polsce,
- omawia wady i zalety polskiego rolnictwa na tle krajów Unii Europejskiej.

Strategie nauczania: asocjacyjna, problemowa

Metody nauczania: odwrócona klasa, dyskusja, praca z e-materiałem, pogadanka

Formy zajęć: praca indywidualna, praca w parach (lub grupach), praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: e-materiał, komputer, projektor multimedialny (lub tablety z dostępem do internetu), mapa Polski, zeszyt przedmiotowy

Materiały pomocnicze

[Bank Danych Lokalnych GUS](#) (dostęp 5.08.2021).

Bański J., *Geografia rolnictwa Polski*, PWE, Warszawa 2007.

Rudnicki R., *Rolnictwo Polski. Studium statystyczno-przestrzenne*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2016.

Sola W., Szczęsny R., *Geografia rolnictwa Polski*, WSiP, Warszawa 1976.

PRZEBIEG LEKCJI

Kilka lekcji wcześniej nauczyciel prosi o przygotowanie informacji na temat przestrzennego rozmieszczenia najważniejszych upraw w Polsce. W tym celu zaleca zapoznanie się z tym e-materiałem, literaturą wskazaną powyżej oraz innymi źródłami informacji geograficznej.

Nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy. Każda z grup ma za zadanie przygotować krótką prezentację na temat wielkości produkcji rolnej w trzech krajach UE (wybór uzgodniony wcześniej z nauczycielem) oraz Polski. Nauczyciel zaleca, żeby na slajdach znalazły się jedynie elementy graficzne (wykresy, mapy, ryciny), natomiast mile widziane będą komentarze ustne członków poszczególnych grup. Podkreśla, że warto skorzystać z danych BDL GUS, szczególnie z nowego spisu rolnego, który odbył się w 2020 r. (dane opublikowane w 2021 r.).

Faza wprowadzająca

- Dialog z uczniami mający na celu usystematyzowanie podstawowych wiadomości na temat produkcji roślinnej.
- Przedstawienie celów lekcji.

Faza realizacyjna

- W pierwszej części lekcji uczniowie i nauczyciel prowadzą dyskusję na temat:
 - przestrzennego zróżnicowania warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa w Polsce,
 - charakterystyki warunków rolnych w Europie.

- W tym celu uczniowie dzielą się swoją wiedzą oraz informacjami przygotowanymi w domu. Nad prawidłowym merytorycznie przebiegiem dyskusji czuwa nauczyciel. Kieruje on także kolejnością omawiania zagadnień. W celu zobrazowania i utrwalenia wiadomości może wyświetlać na tablicy odpowiednie fragmenty e-materiału.
- W drugiej części lekcji każda z grup przedstawia prezentacje multimedialne. W przypadku małych grup wszyscy członkowie danego zespołu mogą występować wspólnie, natomiast w przypadku dużych – prezentuje jedna, wybrana osoba, a pozostali członkowie są odpowiedzialni za udzielanie odpowiedzi na ewentualne pytania od innych uczniów oraz nauczyciela. Czas na pytania następuje po każdej prezentacji. Nauczyciel przedstawia informacje dotyczące grupy roślin pastewnych. W tym celu może posłużyć się wyświetlonym na tablicy e-materiałem.
- W trzeciej części lekcji nauczyciel wyświetla na tablicy zadania z bloku ćwiczeń interaktywnych. Wskazani uczniowie podchodzą do tablicy i rozwiązują kilka z nich.

Faza podsumowująca

- Podsumowanie i utrwalenie nowej wiedzy poprzez zadawanie pytań przez nauczyciela i udzielanie odpowiedzi przez uczniów.
- Nauczyciel nagradza aktywnych uczniów, ocenia prezentacje oraz pracę w grupach, a także przypomina cele zajęć.

Praca domowa

- Korzystając z dostępnych źródeł informacji, przeanalizuj i oceń zmiany w zakresie warunków i wielkości produkcji rolnej w Polsce po akcesji do Unii Europejskiej. Wskaż wady i zalety polskiego rolnictwa na tle krajów UE (praca pisemna).
- Można także prosić o zapoznanie się z kolejnym tematem lekcji (w przypadku blended learning).

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Nauczyciel może w trakcie lekcji wyświetlić grafikę interaktywną (jak również cały e-materiał) na tablicy interaktywnej jako uzupełnienie wiadomości. Może być ona zaprezentowana także jedynie w fazie podsumowującej lekcji. Grafikę interaktywną można wykorzystać podczas zajęć poświęconych porównaniu rolnictwa w Polsce z rolnictwem innych krajów świata (zakres podstawowy: X. 2).